

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Pavli Segneri E Societate Jesu, Qvadräginta Sermones

Segneri, Paolo

Antverpiae, 1695

Sermo XX. Die Iovis post tertiam Dominicam. Ad reprobendam victoriam
co[m]pendiosam simul ab omnibus fidei & Religionis nostræ inimicis,
omnes ad id solùm concedendum adiguntur, virtute solius ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52734](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52734)

ceps solummodo conscientia rationem
& curam habere, nec alienis curiosè
perferutandis nos immiscere: quid
prodest fluvio, quòd alvei sui an-
gustias egrediatur, littora lavet, ripa-
rum sordes ac fæces abluat, nisi ut
seipsum coinquinat, & lutulentus post-
ea ac fædus decurrat? vita nostra
brevior est, quàm ut eam in censendis
aliorum factis perdamus. Porro
unum est necessarium, si Christo cre-
dimus, idque non aliud, quàm ut
nostram salutem in tuto collocemus;
negotium sanè quàm spinosum, &

Luc. 10.
42.

arduum! & nos tam leve illud
mamus, ut eo neglecto, curam
tantùm superfluis, sed & periculis
vacemus. Sinamus, vagabundum
sua cum pharetrâ & arcu suo sine
defectus velut prædam corum
sapidissimam venari; nos innocenti
Jacobi instar domi, & intra continen-
tiæ nostræ septa nos contineamus
quemvis simplicitate sanctâ curam
nobis esse meliorem. Hoc est
hoc prudentis, hoc Christiani
qui secus fecerit, nullam salutem
curam habeat, necesse est.

SERMO VIGESIMUS

DIE IOVIS POST TERTIAM DOMINICAM

*Et turba detinebant illum, ne discederet ab eis quibus illis
quia & aliis civitatibus oportet me evangelizare regnum
DEI, quia ideo missus sum. Luc. 4.*

I. Udt inter tot se-
ctas, usque adeò
dissimiles, & à se
ipsis discordes, non
nisi unica esse pos-
sit legitima veraque
Religio manifestum est, nec dubitare
quisquam potest, nisi qui contra ratio-
nis vim eluctari, frontem perfricare,
& congenito nobis dictamini aut syn-
dresi resistere conatur: cum enim un-
us in mundo Deus, isque summè sa-
piens, ac summè rectus sit, fieri non
potest, ut legum adeò contra-
ritiam, quarum quævis altera
lut impiam, erroneam, Deoque
sanam condemnat, Totus tamen
cultus cardo in eo versatur, quæ
tot inter sectas sit genuina, quæ
adulterina, quique sint mendaces
sycophantæ, qui innocenti agnoscunt
specie fallunt, ac lupinam ferocissimam
cundunt. Verùm bono animo est
Christiani; nobis enim fors illa
lix obtigit: non cæco tantùm
dientis affectûs ductu, sed ex recta

tionis merito cæteris omnibus lectis nos anteposimus, neque ideo legem nostram bonam dicimus, quia nostram, sed ideo nostram, quia bonam. Atque utinam inter barbaras hodie gentes versarer, solis certè naturalium rationum momentis demonstrarem, Christum esse verum Divinæ Legis Interpretem, Cœlique Legatum, ut regnum Cælorum nobis annuntiet, neque nos falli, quòd obviis cum ulnis excipiamus, ejus doctrinam sequamur, Eumque cum hodierni Evangelii turbis supplices rogemus, ne nos deserat; sed illos turpiter hallucinari, qui portas illi aditumque occludunt. Sed quid necesse est, ut infidelium terras accedam? an fortè inutile sit, inter Christianos eos miscere sermones, qui Fidem, etsi non magis certam, magis tamen vivam reddere possunt; nam rationes è naturæ lumine petitiæ instar flammæ sunt, ad quam fides, quæ caeca est, nil quidem videt, sed tamen incalcescit; & licet pro motivo credendi humanam evidentiam non admittat; sed unâ DEI veracitate nitatur, quid prohibet tamen, ea quærere argumenta, quæ hostibus nostris demonstrant, nos prudenter credere, quidquid credimus. Nunquid ergo jucundum vobis accideret, si pro hodierni sermonis themate probandum sumerem, Christi legem esse veram & genuinam? Ego certè, quoties id cogito singulari solatio affluo, & ad grates Divinæ bonitati reddendas totus accendor, quæ ibi mihi primos dedit natales, ubi vera fides & Religio sedem fixit, atque unâ ingratitude meam erubesco. An-

tagonistas igitur, & adversarios meos vos agere cupio; ego verò vos impugnare; meque adversum vos tueri, vobisque palàm facere conabor, quantum Evangelii doctrina omnium sectarum deliriis antecellat. Dixi: conabor; video enim, me laboriosum habiturum conflictum, cum non liceat mihi quovis armorum genere sine maximo delectu uti: cum iis namque mihi decertandum est, qui nec Divina Scripturæ Oracula, nec SS. Patrum documenta admittunt; unde meliori sacræ militiæ nervo mihi abstinendum est, nec licet mihi, saltem ad directam causæ meæ probationem, aut allegare scripturas, aut Patrum testimonia asferre, sed necesse est, ut militum Gedeonis instar cum sola lampade in manu, id est, solo rationis lumine instructus decertem.

II. Priusquam tamen hostiliter congre diamur, unum mihi à vobis amicè concedi cupio, idque æquitati tam conforme, ut, si repulsam dederitis, vi illud extorquere contendam. Et quid illud? auscultate. JESUS ille, quem Christiani tantopere venerantur, utique non fuit bipedum omnium nequissimus, & perditissimus mortali-um, quos unquam tellus tulit? Hoc mihi utique ultrò concedetis, cum nec juratissimi ejusdem inimici tam impiè de illo senserint; imò gentili-um non pauci Eum magni nominis Prophetam, ac rerum gestarum gloriâ insignem credidè-re, illumque propterea Alexander Imperator Idololatra, non laudibus tantum, sed & sacrificiis publicis veneratus est. Verum à vobis tanta

H h 3 non

non peto, nec exspecto; id unum mihi sufficit, si concesseritis, eum nequam mortalium omnium scelestissimum fuisse. Id si verum esse cenletis; ergo Christus est DEUS, ergo Lex & Doctrina illius est vera: vos ergo Mahumetani, Judæi, Hæretici, Idololatræ lunate Illi genua, caput inclinate, illumque universi adorete. Verum parcius ista respondebitis; hoc est triumphum non tantum ante victoriam, sed & ante prælium canere; quæ enim hæc est paradoxa illatio? *Christus non est mortalium scelestissimus, ergo Deus est?* nunquid est medium quoddam summam inter bonitatem & malitiam, summam inter sanctitatem & iniquitatem? Medium sanè est, sed hoc Christus non est: cum ergo, si istud evicero, causæ victor futurus sim, attentos mihi quæso animos præbete; argumentum enim summi fortassis ponderis & efficaciam audietis. Nunquid Christus summo studio contendit, se à mortalibus DEUM credi? huc omnis ejus collimabat intentio; huc omnem suam doctrinam direxit; quidquid sublime docuit, quidquid ultra naturæ vires patravit, quidquid grave & acerbum sustinuit, ad unicum hunc finem consequendum tendebat: Petrum id liberè consententem singularibus gratiæ prærogativis exornavit, Thomam dubitantem acerbè reprehendit; Nathanaëli, de Divinitate sua interroganti id rotundè asseruit; verbo DEUM sese palàm, & sine ambagibus, non verbis minùs, quàm factis professus est, ut inimici ei exprobrarent:

IOAN. 10. *Homo cum sis, facis teipsum Deum.*

33.

Quodnam autem atrocius, magis diabolicum crimen est, quam Divinitatis excellentiam injustissimè usurpare? Non me latet, plurimos eorum ad id honoris aspirasse; quos eum consequerentur, variis artibus industriis ulos: Hannon Carthaginis corvos, graculos & moventes mirâ solertiâ docuit, ut distinctè tuniculatè dicere nōssent, *Hannos est.* Inde aviculas illas quæque veteres liberas dimisit, ut Deitatis suæ familiaritè divulgarent. Tiberius, Domitianus, Caligula, Diocletianus, & que Romæ veteris coronata moenia templi sibi & aras consecrari, immolari victimas & sacrificia fieri jubebant. Celeberrimus ille Salmoen curru per urbem triumphali vehens ignitos radios fulminum instabat, & arte occultissimâ fulgentis tonitruorum boatum imitatus; quibus Jovis instar voluit adorari, Alexander Macedonum, ita Theodorus Cypriorum, ita Sapor Persarum, ita Heraclytus Philosophus, ita Antiochus Menecrates, ita Hæresiarcha Arius, & alii que eisdem sibi honores præstabant. Hi tamen Divinos cultus uno sibi populo deferri, sequere ita tantum delubro adorari volebant, aliorum juxta se Deorum consortio dedignabantur; minimè invitati Mars & Mercurius, & Apollo & Saturnus unâ secum colerentur: ipse Caligula, quantumvis fastidiosus arrogans, medium se Castorem & Pollucem constituit, maximum quidem Deorum, minimè verò arbitratum, Christus econtrario in

hactenus exemplo se solum & unicum pro DEO haberi postulavit: *Magister vester unus est Christus*, atque adeo omnem aliam Legem, præter suam, velut impiam damnavit, omnem aliam fidem, velut supersticiosam, sustulit, omne aliud sacrificium prohibuit, palamque protestatus est: *qui non est mecum, contra me est*; nec unâ tantum ætate eos sibi honores deferri præcepit, sed per omnia retro secula, nec in una duntaxat regione, sed in toto, quàm latè patet, orbe terrarum: *Euntes in mundum universum prædicare Evangelium omni creatura*. Quis ergo dubitet, Christum, si reverà Deus non fuit, mortalium omnium maximè sacrilegum & scelestissimum fuisse. Vos autem id antea negastis; illum ergo unicum, verumque DEUM esse necesse est, id quod vobis ad oculum demonstrandum promisi. Unde, velut confecto negotio, abruptenda est hæc concio, nisi vos inconsultæ concessionis pœniteat, lubeatque cantare Palinodiam, ac dicere; fuisse Christum, ô blasphemiam horrendam! mortalium omnium, quos unquam mundus tulit, nequissimum.

III. Sed fingamus, Christum fuisse talem, qualem fingitis; dicite, amabo, sicine potuisset, ut in hanc usque horam nullum de ipso vitium constaret, nullum crimen ullius historici relatione innotesceret? Verum quidem est, ejus factum & superbiam, quâ DEUM se falsò jactavit, non nisi summam fuisse; sed num aliis quoque, & pluribus & turpioribus vitiis infectum futurum fuisse censeris? certè nullum

unquam vitium solet esse solum, ac præsertim superbia, quæ omnium aliorum aut mater est, aut nutrix; *Initium omnis peccati est superbia, qui tenuerit illam, adimplebitur maledictis*; ex hac enim ostentatio, fastus & luxus, inferiorum contemptus, æqualium persecutio, & erga majores invidia nascitur; hæc hominem gravissimorum quorumvis vitiorum mancipium efficit, acquirendi avidum, retinendi avarum, adversorum impatientem, pronum ad offensam, adeò quidem, ut quem admodum ingeniosè observavit Pacatus, cum Romani Regem Tarquinium vitiorum omnium compendium & colophonem appellare vellent, unâ ipsum voce *superbum* dixerint: *Hominem libidine præcipitem, avaritiâ cacum, crudelitate immanem, furore vecordem, vocaverunt superbum, & putaverunt sufficere convivium*. De tantis vitiis cur ne umbra quidem Christo unquam imputata est? quin ille se reverentem, modestum, pauperem, patientem & piæ semper demonstravit, qualem Evangelistæ depinxerunt, qui quidem, cum Discipuli ejus essent, indulgisse suo in Christum affectui videri possent, verum etiam Philo Hebræus, etiam Josephus Judæus, & ipse Romanus Præses Lentulus, cum Romam de Christi Persona litteras darent, eum velut humanâ conditione majorem descripsere.

IV. Adhæc nunquid omnes sanctitatem doctrinæ ejus commendant? quomodo ergo vel per suspensionem argui potest impietatis? potest quidem utilissima virtutis præcepta etiam im-

Ecclesiastici 10. 15.

In Panegyry. Theodosii.

pius dare, non eo inficias; simulatio tamen ista non feret ætatem; aliquando enim aut affectu excæcatus, aut temeritate abreptus, aut proptii commodi stimulis actus, elabi sibi vel invito patietur axiomata quædam, quæ magis sensuum corruptelam, quàm honestatis rigorem redoleant. Quis enim sapientum extra DEI Ecclesiam unquam fuit, qui saluberrimis de virtute præceptis errores perniciosos non immiscuerit? Socrates, Virtutis Doctor appellatus, nunquid legibus suis liberam uxorum commutationem & abusum introduxit, quem postea & Cato Romæ decus, & Plato Græciæ oraculum, secuti sunt? Lycurgus Spartanis suis furtum permisit, modò ingeniosum foret & occultum. Solon Atheniensibus liberum libidinis usum indulxit, modò non à servis, sed ab ingenuis & liberis exerceretur. Aristoteles in Republica sua docuit, matres ad procurandum abortum teneri, si filiorum numerus familiæ proventum excedat, & si filii aut membris capti, aut cæci, aut muti, aut claudi vel siderati nascantur, non sollicitè educandos, sed prostituendos & abjiciendos esse. Ipse Seneca, magnus morum magister, quàm non facundiâ eorum furorem laudat, qui ex ærumnarum impatientiâ violentas sibi manus inferre audent? Tullius, Salustius, Plinius, alique, qui sapientiæ Oracula credabantur, hortantur & jubent, ulcisci injurias, par pari referre, & nominis existimationem ac famam studiosè aucupari. Nihil certè simile in Christi doctrina reperire est, quin illa om-

nium prima fuit, quæ arcana tantissimam, castimoniam, abnegationem ipsius, patientiam, mansuetudinem, ritatis, obedientiæ, ac demissionem velavit. Tantane doctrinæ sanctioria ab homine summè flagitiosior potuisset? è quibus illam libri, codicibus, è qua portico, Academiæ aut Lycæo hausit, nisi illam è consilio secum detulisset? qui fieri potest, ut, cum illam traderet, nec verum quidem impium, nocivum, invidiosum, vanum, ridiculum, curiosum, fastidiosum magisve titillandas aures, & commovendam voluntatem admisceret? cumque ejus doctrinam tot retrò sæculorum ætibus est audita, ardua ac severa, ita tam Auctore suo proponeretur, ut statim fronte omni intellectuque satisfaceret, atque in cunctis fortibus tantam discursus coherentiam tantam veritatis apparentiam, & vera ratione consensus exhiberet, nec apex quidem ad ingenii ostentationem, sed omnia ad auctoritatem facta deprehendantur, ipsius styli facilitate, ut rudes eam facilius accipiant, quantum necesse est; sed verò sublimitatem ejus summè percipiant, atque hominum generis cuncta, suis usibus & indigentissimam, eaque non in Platonicum, ut vocant, Idæa, aut in speculatione, ut in ceteris sapientiarum proposita, sed practica ac solidior fiat. Et vos mihi persuadere potestum esse, quasi verò sola proleptice intellectu genita, Patrem solum

muletur: Ego certè Divo Jacobo ad-
 stipulor, qui illum perfectum esse af-
 firmat, qui linguà nunquam lapsus est:
 3. 2. *Si quis in verbo non offendit, hic per-
 fectus est vir.* Facile crediderim, hy-
 pocritam aliquanto tempore sapienter
 & bene loqui posse; id autem semper
 & ubique, ac in quavis materia; adeò
 ut nec apex observari possit, qui non
 spiret sanctitatem sublimem & altissi-
 mam, hoc enim verò hominis est, non
 mendacis & dolosi, sed veridici & in-
 nocentis; larvâ enim, ut affirmat Se-
 neca, brevi tempore vultum tegere,
 facile est, minimè verò diuturno:
Nemo personam dñi fert.

V. Et verò quot, quantisque secu-
 lis doctrina hæc ventilata, atque cri-
 brata est, quin vel minimum in ca-
 furis notaretur? aliam mihi legem no-
 minate, in qua explicanda tot homi-
 nes doctrinâ conspicui defudaverint,
 tot agitatam disputationibus, tot vo-
 luminibus declaratam, è tot pulpitis
 traditam, tot conciliis stabilitam, tot
 confirmatam decretis, ac adamantis
 instar tot mallei ictibus probatam: quò
 scrupulosius examinata, quò attentius
 ponderata, quò crebrius ventilata est,
 eò veritatis & sanctitatis ejus fama ma-
 gis est aucta. Contrarium in ceteris se-
 ctis accidit; quæ, etsi aliquam veri spe-
 ciem præferant, quò diligentius tam-
 en excutiuntur, eò minus creduntur:
 Ita inter Ethnicos Anaxagoras, Plato,
 Homerus, Aristoteles, Cicero, Seneca,
 Plutarchus, Plotinus, Porphyrius, Ga-
 lenus, alique quàm plurimi, in scien-
 tiis versatissimi, Religionis, quæ tunc
 vigebat, examen suscipere, ejusque sal-

R. P. Segneri Quadragesimale.

lacias detexerunt, ac velut fatuam eon-
 tempererunt, tametsi ex humano res-
 pectu judicium suum, dum viverent,
 dissimularent, & in relictis à se libris
 explicarent, id quod astutissimum Ma-
 hometum induxit, ut omnem littera-
 turam damnaret, omnemque de fide
 controversiam, ferro & ense decidi-
 vellet, quem solum in Alcorano suo
 religionis præconem & judicem sta-
 tuit: nec tamen efficere potuit, quin
 Avicenna & Averroës insigni doctrinâ
 Viri è secta sua prodirent, palamque &
 voce & libris testarentur, Mahometi
 stolidam legem corporum quidem fe-
 licitatem, brutis etiam bestiisque com-
 munem, minimè verò animorum &
 hominis propriam docere, atque adeò
 illam non hominum esse religionem,
 sed porcorum. Verissimum igitur est,
 sectas alias ferè omnes, vix ullum ho-
 minem doctum jactare posse, qui eas
 seriò & ex animo secutus sit: in lege
 autem Evangelica, quantos non uno
 halitu numeraverim? Hanc enim
 summis laudibus extulerunt, Dionysii,
 Lactantii, Arnobii, Cypriani, Augu-
 stini, Hieronymi, Nazianzeni, Basilii,
 Bonaventuræ, Aquinates, alique abs-
 que numero, Viri ingenii acie perspi-
 cacissimi, & in omni scientiarum, quâ
 Divinarum humanarumque, natura-
 lium & politicarum genere versatissi-
 mi. Quâ ergo ratione Christus, morta-
 lium, ut dicitis, scelestissimus tantam
 sibi sapientissimorum hominum ap-
 probationem asserere potuisset, ut om-
 nem suam vitam non nisi cogitandæ,
 explicandæ & promulgandæ Ejus Legi
 impenderent, omnisque eorum labor

Alc. c.
 18. 39.
 Apud
 Bellarm.
 de not.
 Eccles.

in ea defudaret, omnes illam amarent, agnoscerent & æstimarent?

VI. Et verò in qua alia Religione par animarum, & propagandæ sectæ zelus exarsit? Persæ, Bactriani, Indi ac Japones, quem unquam suorum in Italiam ablegarunt, ut Numinum suorum notitiâ nos imbuerent? nec unus quidem à charo patriæ suæ sinu avelli se propterea passus est, nec multùm eorum intererat, Pagodes suos à paucis vel à multis adorari. At ego quot, quantosque numerare possim, qui spontè exules remotissimas missiones ambierunt, quique è finibus Italiæ ad extremos usque Indos profecti sunt, ut barbaros ad Christi agnitionem perducerent? Quibus autem non ærumnis stat illis hæc expeditio? voluntarium amplectuntur exilium, nec amicorum precibus, nec propinquorum lachrimis, nec domesticorum singultibus retineri se patiuntur: renuntiant dignitatibus, divitias contemnant, vasto ac formidabili oceano, pyratarum incurfibus, gurgitum insidiis & monstrorum furis se committunt; nunc ardent sub Zona torrida, nunc algent sub frigida, absque duce, absque viatico, absque focis, ad novi mundi littora appellant, mundi, inquam, cui vel sol ipse non solet vicinus accedere, & plurimi quidem nudipedes per deserta asperrima, per trames sentibus & vepretis horridos, perque rupes inaccessibleas ferarum instar perreptant, barbaros quærent, illis serviunt, & blandiuntur non alterius commodi gratiâ, quàm ut eos Christi agnitione imbuant. Eja videturne vo-

bis homo pessimus, & scelestissimus tam zelosus honoris sui ministrus, quam posse nancisci, qui, ut fama ejus adaugeant, cultumque promoveant, tantis se vitæ incommodis, que ærumnis objiciant; imò lætalacres vitam & sanguinem frustant? Quis enim alius mortalium à fratre tuit impetrare, quod JESUS optavit, ut tot tantique ejus amorem flammis comburi, gladiis disseceris discerpi, & in catastris contererentur?

VII. Sed mentem modò mecum cogitationem non inamencem adtite. Cùm David Rex, ut honorem famæ consulere, miserum Uli interimere statuisset, hoc artificiosus: litteras ad supremum bellicem exaravit, eique in mandavit, ut Uriam, si assultus esset, in primis ordinibus collocaret, que ubi summus ardor prælii ferendissimis illum præliantium velut certam mortis victimam cerneret; mox ipsi Uriæ has litteras, tamen sigillo probè munitas esset, quia facillè prævidit, Uriam, nuiusimâ suspitione hæc illi fraudoluisse, litteras minime redderet. Non ita cum servis suis egit Christus: patentes enim ipsis tradidit litteras, que palàm denuntiavit, infinitis mortis ac miseris objiciendos: *Ego mitto vos sicut oves in medio luporum.* In alio verò loco: *Injiciunt vos in nus suos, & persequentur, trabunt synagogas & custodias; trahunt Reges & Præsides propter Nomen meum.* Rursus: *Venit hora, ut omnis, qui*

versis vos arbitretur, obsequium se
 praestare DEO; Iterum: Tradent vos
 in conciliis, & flagellabunt vos, tradent
 vos in tribulationem, & occident vos.
 Denique; trademini autem à parenti-
 bus, & fratribus, & cognatis, & ami-
 cis, & morte afficient ex vobis. Et ta-
 men, quot non promptissimè vola-
 runt, & literas istas fideliter reddide-
 runt; Tradiderunt eas Praesidibus;
 tradiderunt Proconsulibus; tradide-
 runt ipsis Regibus; verbo, ad illos etiam
 Evangelium tulere, qui nil nisi stragem
 ipsi & perniciem in hujus legationis
 praemium minabantur. An non hoc
 summam admirationem meretur? O
 quae constantia, quae animi fortitudo,
 quae fidelitas? An hanc impio & sce-
 lerato nebuloni exhibuissent? Non
 me latet, etiam ex Mahumetanis, Eth-
 nicis & haereticis nonnullos mortem
 sectae suae tuendae amore obiisse; ve-
 rum hi mite ut plurimum, vulgare aut
 breve mortis genus sustinuerunt, nec
 ullum facile reperire est, qui in tor-
 mentis constans, ut S. Gregorius Ar-
 menus quatuordecim, vel ut Divus
 Clemens Ancyranus viginti octo an-
 norum spatio perstiterit: quod si ali-
 quilibet morte consumpti sunt, sum-
 ma eam animi tristitia, aut desperatio-
 ne, non verò sereno vultu, aut animo
 tranquillo, ut solent Christiani, susti-
 nuere, & licet Ciceroni impossibile
 visum sit, aliquem, quantumvis sa-
 pientem & virtutis studiosum, in can-
 dente tauro Perilli gaudere posse; id
 tamen fecisse novimus Episcopum An-
 tipam, Pelagiam Virginem, Divum
 Eustachium, ac univertam ipsius fami-

liam, qui ex immani illo supplicio non
 tristes mugitus, aut muliebres ejulatus,
 sed voces liquidissimi gaudii testes red-
 diderunt. Verum demus, aliquos for-
 tē eorum cum laude constantiae mor-
 tuos, sed tamen id non accidit, nisi in
 viris corporis habitu robustis, moribus
 & indole barbaris, fronte & animo
 obstinatis, non verò ut inter Christia-
 nos, in lenibus decrepitis, feminis im-
 bellibus, adolescentibus timidis, puel-
 lis teneris, personis nobilitate & ge-
 nere spectandis. Quod amoenius spec-
 taculum, quàm videre Simeonem,
 centum viginti annorum Episcopum,
 cruci affixum, & cygni instar suavissi-
 mē ante fata cantantem? intueri
 geminos puerulos, Vitum & Mam-
 mertem in furca & patibulo trium-
 phantes? Eulalam tredecim anno-
 rum Virginem nobilem, plagis con-
 sectam, & tortores hortantem, ut fau-
 cia membra sale conspergerent; illi-
 que caelestis sui sponsi palato sapi-
 diora redderent? Toleraverunt qui-
 dem alii mortem, & tormenta, non
 verò sponte illis obviam ivere: certè
 minimè fecerunt, quod Divus ille Ju-
 lianus, qui eum ex podagra laborans
 metueret, ut ne tardior ad macellum
 Martyribus destinatum veniret, servo-
 rum se brachiis eò deportari mandavit;
 non, quod Apollonia, quae sponte sua
 in ardentis rogos insiliit; non, quod
 Agaperus, qui ultro se feris objecit;
 non, quod Antonius, qui veste candi-
 da indurus, haud aliter ad tormenta,
 quàm ad nuptiale convivium prope-
 ravit. Sed concedamus etiam, non-
 nullos sponte se carnificibus obtu-
 lisse,

lisse, non tamen liberum eis fuit, se illis denuò subtrahere, aut sibi fugâ consulere; primò sponte pati ceperunt, sed postea inviti supplicia tolerare coacti sunt; nostris verò Martyribus sæpenumero ab ipsismet tortoribus ingeminatum est, ut aliquâ saltem sui commiseratione tangerentur; invitati sunt blanditiis, allecti promissis, tentati honoratis connubiis, amplissimis patrimoniis, & spe honorum ac dignitatum, irritò tamen successu, adeò ut Cyprianus Episcopus ferè jam pegmati insistens carnificem omnium suorum bonorum hæredem ex asse nuncuparit. Denique si cætera omnia abessent, illi adeò pauci fuere, ut omnes uno halitu enumerari, & uno pugno comprehendi possint: Christiani autem pugiles, tot tantique fuerunt, ut omnem propè notitiam effugiant, solusque Genebrardus undecim eorum miliones antiquitate, & indubitata certitudine celeberrimos enumeret.

VIII. Objicietis mihi utique, Auditores, tantam Beatorum Martyrum copiam grandem etiam persecutorum numerum innuere, atque adeò dubium etiamnum superesse, cuinam potiùs in Christi causa adhærendum sit, an qui eum amice defendunt, an qui illum hostiliter persequuntur. Verùm hæc objectio non unâ tantùm ratione enervari facile potest; fateor inprimis, multos Christum habuisse persecutores, nego tamen, eos fuisse Martyribus plures; unus enim persecutor multis Martyribus sufficiebat, Martyrum verò nullus multis persecutoribus indigebat; præterea testimonium illorum,

qui Christi amore mortui sunt, majoris faciendum est, quàm quod sunt persecuti: ad persequendum sufficit error quidam intellectus, & excessus, invidiæ stimulus, & impetoris; ad vitam verò in tanta tranquillitate alterius honori laudam, ô quantâ illius æstimationis opus est, cui vita consecrata quantâ constantiâ, quo animi robore quâ fide? longè igitur majus pro habere debet unius Martyris, quàm centum persecutorum testimonium. Ad hæc ingens Martyres inter, & persecutores discrimen intercedit; Martyres enim plerique vel à primis vitæ morumque innocentia decorantur, vel in religiosis claustris educati, vel in eremis enutriti, vel Temporis consecrati, Viri sapientes, justissimi, reverentes, suorumque æstimationis domini fuerunt, in quibus re hostes, nil præter fidem supplicium inveniebant, quemadmodum Plinius gentilis ad Trajanum testatus est, cui tamen velut Romæ Imperatori, magis se Martyrum satisfactionibus, quàm laudibus & enoverat placiturum. Ex altera parte persecutorum pars maxima mines fuerunt rudes, barbari, rari, infames, in prostibulis & lupanibus educati, enutriti in Circus, & gladiatorum ac lanistarum scholis; passus igitur omnino est Christus gravissimas persecutiones; sed à Nerone, qui totius generis hominum opprobrium fuit, & naturæ abominabilem à Domitiano, quem sui trucidavit.

velut crudelitatis portentum , à Gal-
lieno , quem omnia Scriptorum mo-
numenta velut infamiae monstrum
detestantur ; à Galerio , quem ita exosi
atque abominati sunt , non amici dun-
taxat ac subditi , aut domestici , sed
ipse se ipsum , ut violentas sibi manus
intulerit ? à Trajano , homine illo tur-
pissimo , ut præ rubore me verba de-
ficiant , ad nefandam ejus turpitudi-
nem describendam ; à Decio , Dio-
cletiano , Maxentio , Licinio , Maxi-
mino , qui in id unum nati esse vide-
bantur , ut infamen redderent to-
tam stirpem humanam. An ullus ergo
adhuc erit tam demens , qui ideo
Christum sceleratissimum hominum
credat , quia à scelestissimis morta-
lium passus est ? quin potius robustis-
simum hoc sanctitatis illius demon-
strandæ argumentum est , cum nihil
magis innubem solis claritatem com-
mendet , quàm grande illud odium ,
quò vesperiliones , & ululæ , bubones
ac noctuæ eundem insectantur.

IX. Sed fortè persecutores isti tan-
dem Christo prævalere ? alias certè
sectas , quando adversarios nactæ sunt ,
constat , brevi tempore interiisse , aut
authoritate majori debellatas , aut po-
tentia oppressas ; nostra autem Re-
ligio nunquam magis effloruit , nec
firmiores aliunde radices egit , quàm
ex persecutionibus : si ulla mundi ci-
vitas fuit , à qua graviora sustinuit ,
certè Roma fuit : satis illi non erat ,
theatrorum suorum arenas sanguine
nostro imbuere , & bestiarum famem
nostro satiare ; sed extra finium suorum limi-
tes egressa in Africam usque , & Asiam

Proconsules suos , velut totidem in-
ferni furias dimisit , qui Christianos
inquirent , inventos damnarent , &
in fide constantes trucidarent , sed
quo successu ? nunquid palmam tan-
dem ipsumque Romani Imperii Ca-
put Romam cedere coacta est Chri-
sto , quem persequebatur ? nobis re-
gia sua palatia , theatra , templa , Basi-
licas , ac quidquid splendidum habuit ,
velut opima victoribus spolia reliquit ,
quæque Christum ex hominum me-
moriâ extinctum voluit , jam ejus glo-
riam summo studio propagat. Et
quomodo hoc potuit homo , quo pejo-
rem mundus non habuit ? an fortè
armorum potentia , militum copia ,
terrore & violentia id obtinuit ? Mi-
nimè profectò : quos enim ad tantæ
rei molimina adhibuit , non erant , ni-
si duodeni piscatores , nudipedes ,
mendici , illitterati , contemptibiles ,
quòdque pejus erat , Judæi ; ex illo
nimirum populo , quem eâ ætate or-
bis univèrsus , velut abjectissimum
contemptui habuit. Horum operâ
Imperium Romæ sustulit , debellavit
inimicos , edomuit barbaros , littera-
torum factum subjugavit. Nôstis ,
Senatum Romanum Alexandro Ma-
gno divinos honores contulisse , ac
Diis accensuisse , quia Divinum ali-
quid , & homine majus videbatur ,
duodecim annorum spatio maximam
orbis partem suo subjecisse imperio :
verùm id obrinuit Alexander etiam-
num vivus , Asiæ spoliis locuples , ac
plurimorum dominus populorum ;
Christus autem , postquam infami in
ligno mortuus erat , orbem subjuga-
vit.

vit, idque nec pecuniæ impensis, nec
s. Aug. armorum strepitu, non ferro, sed li-
in Pf. 34. gno: & erit etiamnum, qui non mo-
 dō illum velut Divinum hominem
 adorare detrectet, sed velut mortali-
 um scelestissimum condemnare præ-
 sumat?

X. Scio quidem, ad tanti operis
 executionem illum tandem vi, & fa-
 cultate omni humanā majore usum
 esse, quam nos prodigiosam appella-
 mus: sed an ille mortalium omnium
 pessimus vocari potest, cujus tremen-
 do nomini se elementa submitunt,
 & coram quo ipsa natura palpitat?
 Quis enim persuasit tibi, o magne
 planetarum Princeps sol, ut illius mor-
 tem pullā veste deplorares, qui cru-
 cis trunco affixus expiravit, cum po-
 tius ob sumptum de impostore ne-
 quissimo supplicium solito serenius ar-
 ridere, quā vultum obnubere, teque
 mortalium oculis occultare debuisses.
 Quis vos, o petra, rupes & silices
 induxit, ut scissi in partes rumperemi-
 ni? quis tumbas & sepulchra, ut
 aperta dehiscerent? An eam Con-
 ditori vestro gratiam rependitis, ut il-
 lius mortem amaro doloris sensu pro-
 sequamini, qui Lucifero peior, non
 solum ausus est parem DEO, Colle-
 gæ instar, thronum prensare, verūm
 etiam ut monarcha dominari velle est
 ausus? quōd si quis dixerit: dignas
 illum in cruce tantæ temeritatis pœ-
 nas dedisse; quā ratione ergo ad so-
 lam nominis ejus invocationem mu-
 tis loquela, gressus claudis, surdis au-
 res, cæcis oculi, mortuis vita restitui-

Jo. 9. 16. tur? Quomodo potest peccator hac si-

gna facere? Ingeminate quodam
 aliud nomen, nominatē Mā-
 tum, vocatē Ali, clamatē Amā-
 invocate venturum Messiam,
 & cachinnos experiemini: JESUS
 JESUS, solum illud nomen est,
 dæmones fecit attonitos, debiles
 impotentes. Quam bene ergo
 men illud olei instar se omnibus
 perfudisse dicimus, *oleum effusum*
mentuum! Nobis certē oleum
 mi pharmaco salubrius fuit, dum
 lenis & millenis salutem restituit,
 boli autem ebulliens & fervens
 experiuntur. Memini me legentē
 bello Palæstina peteretur, civem
 særos, cū viderent, Romanos
 felicibus jam urbis mœnia in-
 conscendere, ingentia vasa fer-
 oleo plena in eorum capita effusa
 quod cū per loricearum fillos
 militum carnes penetrasset, pro-
 loris vehementiā in rabiem ad-
 scalis in fossas se præcipites de-
 Appositam hoc factum allego
 mihi suppeditat. Jam toto, quā-
 tē patet, mundo, victricia signa
 rant Diaboli, jam aditus omnia
 cupaverant, jam munimenta, &
 pugnacula possederant, cū
 istud sacri Nominis oleum in
 litus effusum est, adeo illis
 intolerabile, ut in inferni
 præcipites ire coacti sint; *dejerit*
dum alevarentur: quæ ipsa
 fuit, ut dum gloriosum JESUS
 men increbresceret in terris, illi
 cula Lesbia, Delphica, Delia,
 sina, Dodonæa, & Daphnicæ
 ticescerent; adeo ut vel impu-

phyrus exclamare coactus sit: *ex quo IESU nomen colitur, nihil utilitatis à Diis consequi possumus.* Ecquid vobis videtur, Auditores, affectus adeo celebres, illustres, ac stupendos ad illius nominis invocationem contingere potuisse arbitramini, qui omnium mortalium perfidissimus fuit? quis ita stultus sit, omnique, non fidei solùm, sed & naturæ lumine destitutus, ut hoc credat? si ergo ita se res habet, statuamus palàm, Christum verum DEUM esse, cùm, aut summam ejus malitiam, aut certissimam divinitatem esse necesse sit. Si DEUS est, factis est, nec ampliùs opus est, ut veritatem doctrinæ ejus, Evangelii, Legis, Sacramentorum, & aliorum fidei dogmatum laboriosè demonstrarem: demus, ista rationi nostræ ardua, abstrusa, & sublimia videri; quid interest? Certi interea sumus, nos errare non posse, nisi DEUS ipse sit author erroris.

P A R S A L T E R A.

XI. **I**ndignabimini mihi fortè, auditores, meque tacitè accusabitis, quòd vel sermonem huic auditorio minùs aptum hodie proposuerim, vel malignam de vobis opinionem conceperim. Cur enim de Christi Divinitate in urbe ejus nomini ad dictissimà? Algerio potiùs, aut Tuneto hoc thema quadraret. Verùm minimè improvisum est mihi hoc telum; rationes enim, quas in exordio præmisi, facile mihi à vobis veniam spondent: cùm autem cogatis me, liberius eloqui, quòd sentio; rogo vos &

obtestor, ne liberè loquenti indignemini. Erravi forsan, hunc in modum hodie coram vobis perorando, quos inter Christianos, uti antiquitate, ita & morum innocentiam præstare non dubito: ego verò in eam deveni opinionem, nihil peræquè è pulpitis hac ætate repetendum, inculcandumque, quàm ut populi fidei suæ articulos firmiter credant & teneant; qui enim fieri possit, ut eam veram esse censeant, ac nihilominus eorum instar vivant, qui illam falsam judicant, atque mendacem? dixi eorum instar; dicere debebam *pejus, pejus*, quia tale tantumque vitium inter Christianos invaluit, quale nec inter barbaros est usitatum. Producite mihi, si potestis, hominem cuicumque etiam turpissimæ sectæ addictum, qui inter suos, ejusdemque sectæ cultores eam palàm profiteri erubescat: non pudet Turcam Turcarum more vivere, nec Judæum more Hebræo, nec Ethnicum vitam vivere paganis consuetam; solos Christianos pudet, instar Christiani vivere. Eja, explorate, si lubet, num verum sit, quòd dixi: pönite, virum nobilem statuisse, illatam sibi injuriam ulcisci, armare sicariorum manipulum, & vitæ æmuli undique insidiari. Dicite, si muneris vestri esset, eum à pessimo hoc consilio dehortari, quo potissimum argumenti genere uteremini? Diceretis forsitan: mi Domine, memento, te Christianum esse! arma pone, arma pone quanto cyùs; nec enim tibi licita est vindicta. Enimverò simplices & albæ mentis homines vos cense-

feret

seret hic nobilis, excessum zeli rideret, & plus prudentiæ in vobis desideraret. Demonstrate illi igitur, id genus vindictæ nobilem animum dedecere, imperare Principem, aut Amasiam cupere, ut abstineat; tunc hortantes benignè audiet: quòd si tandem mitigari se sinat, & cum inimico in gratiam redire decernat, putatisne, illum dicturum: *condono illatam mihi injuriam, quia ita Religio, quam profiteor, imperat; Christianus sum, non erubescio Evangelium.* Erratis, profectò; hanc enim loquendi formulam ignominiosam sibi ducit; in amicæ verò gratiam, aut ad Principis imperium, æmulum veniam donare honorificum censet. Credamne igitur, vos religionem vestram veram arbitrari? cum videam, vos non solum negligere, quæ docet, quod humanæ tandem fragilitati tribui posset, sed etiam dedecori & probro vobis vertere, facere quæ jubet? An veram esse religionem nostram censuerunt Præfides, Proconsules & Tyranni, qui minis, suppliciis & terroribus absterruere subditos, ne Christianos sese palàm profiterentur, eosque coegerunt, ut vel in Catacumbis laterent, vel in subterraneis cryptis sacra Mystra peragerent. Sed nunquid & vos alios cogitis, ut occulta quærant Oratoria, templa maximè solitaria, aut sacella remota, ut se à sarcasmis & ludibriis vestris liberent, cum divinis officiis majori devotione assistere, aut cælesti pabulo animum reficere cupiunt: cui non risui puella se exponit, si vestitum & mores ad

Christianam modestiam componat, quæ ludibria juvenem maneat, religiosorum virorum consuetudine conversatione delectatur? an huiusmodi est, quàm religionis nostræ publicum exercitium velle impedire. Id unum differentia vos in & illos adverte, quòd illi fidei ro impugnaverint, vos sibiis & chinnis, qui ipsis non raro manibus magis pungunt, adeo dem, ut qui lanceis barbarorum sterreri se minimè paterentur, minus publicè se Christianos profiterentur, dicacibus sociorum sacra religionis exercitio repellantur. Quid præterea delicta gravissima libidines nefandas, quas lex Cæna apertè prohibet, vos sapienter velut præclarè facta jactatis, vobis ducitis, applausu & approbatione vestra condecoratis; verò natis, & in theatris festivè prætis? Hæccine, auditores, sunt vestra? non ignoro quidem, quod tum non tollere radicem Fidei Habitum vocamus; crimen palàm laudare, illique applausu hoc enim verò manifestum sapienter defectum: quid enim aliud est fidelem esse, quàm Christi doctrinam contraria sentire, laudare, quod vituperat, & vituperare, quod laudat? æquissimam ergo causam habui, credendi, nihil inter Christi Divinitatem crebrò iis proponere inculcare; sic enim major gloria non exhibebitur, nec quisquam

probro ducet, quod Christus æstimat, nec æstimabit, quod Christus probrosum appellat. Itaque per fidei illius amorem, quam palàm profite- mini, supplex vos rogo, ut nullum deinceps verbum, vitio favens & vir- tuti adversum, vobis excidere, nec ullam occasionem elabi patiamini, quã veros vos Christianos palàm demonstretis, injuriarum nimirum, ut Christianos decet, patientes, chari- tatis, quæ propria Christianorum tes- sera est, studiosos, non duros & in- clementes, nec sanguinis pupillorum ac inopum avidos, qui Christi est san- guis; hæc si cordi habebitis, tunc enimverò justam querendi causam ha- bebitis, eos ad vos sermones haberi, qui Tuneti vel Algerii incolis aptius convenirent.

SERMO VIGESIMUS PRIMUS.

DIE VENERIS POST TERTIAM DOMINICAM.

IESVS ergo fatigatus ex itinere sedebat sic supra fontem; hora erat quasi sexta; venit mulier de Samaria, haurire aquam, Jc. Ioan. 4.

I. Eminos, eosque sibi summè contra- rios affectus, ho- dierna Historia in animo meo gene- rat, Auditores, spem nimirum firmissimam, & vehe- mentem juxtà timorem: dum enim profundius confidero, ex quàm parvo mulieris adeo flagitiosæ salutem depen- deat, in spem erigor, modico opus esse, ad consequendam salutem; sed exortus continuo metus mihi dictat, peræquè modico opus esse ad salutem perdendam. Verum quidem est, mi- sellam illam peccatricem non alia de
causa sanctam evasisse, quàm quòd fortuito quodam casu puteo illi ap- propinquerit, ad cujus crepidinem Christus è via lassus confidebat, & represso nonnihil, quocum accesser- rat, hauriendæ aquæ desiderio, ani- mum ad salutarem Christi sermonem adverterit: sed fugite, illam ami- cum Christi alloquium repudiâsse, ei- que cum fastidio dixisse: non vacat modò per negotia; ad hæc liti ardeo, & tardior hora est, *hora est quasi sex- ta*; redeundum est ad negotia do- mestica: credibile sanè est, nullam porrò occasionem tam commodam, cognoscendi seipsam, moresque emen- dandi

R. P. Segneri Quadragesimale.

K k